

Una dona per a la pau

Rigoberta Menchú és una dona guatemalenc compromesa amb el seu poble en la lluita pels drets dels indígenes, que ha viscut en la seua família la repressió dels governants. Exiliada del seu país des de fa 10 anys, és candidata al Premi Nobel de la Pau 1992.

Un dels grans candidats a guanyar el Premi Nobel de la Pau 1992 és Rigoberta Menchú, dona guatemalenc compromesa amb el seu poble en defensa de les llibertats i els drets dels camperols. Els suports a aquesta candidatura es basen sobretot en la trajectòria d'aquesta dona, símbol de la lluita dels pobles llatinoamericans per la seua llibertat i de la lluita contra l'alienació i repressió dels seus governs. Els organismes que han presentat la candidatura de Rigoberta Menchú al Premi Nobel de la Pau ho fan perquè pensen que "Rigoberta expressa i conté el sentir de tots els pobles d'Amèrica Llatina en el seu caminar en aquests cinc-cents anys, i que marquen patiments, persecucions, però també un fort esperit de resistències i esperances per arribar a una vida digna i el respecte a les identitats dels pobles".

La candidatura de Menchú al Premi Nobel de la Pau d'enguany està presentada entre altres per Adolfo Pérez Esquivel, premi nobel en 1980, i pel bisbe Desmond Tutu.

Rigoberta Menchú és una índia quiché, nascuda al pobllet de Chimel, que es troba a San Miguel d'Uspatan, al departament de Quiché. La seua és una de les més importants ètnies de les 20 que existeixen a Guatemala.

La situació viscuda pel seu poble i per tot el poble guatemalenc, de repressió, persecucions, destrucció de pobllets i d'ètnies per les dictadures militars, que malauradament continuen fins al dia d'avui malgrat els governs anomenats democràtics, és també la

Rigoberta Menchú és un exemple viu de la lluita dels indígenes americans contra la repressió i l'imperialisme.

ARXIU

història de tots els pobles indis del continent americà que pateixen discriminació racial i cultural. I és mitjançant Rigoberta, mitjançant la seua veu, que s'alça el descontent dels pobles.

La seua vida és un testimoni del genocidi de què han estat víctimes la seua comunitat i la seua família.

Vicente Menchú, pare de Rigoberta, va ser empresonat per defensar les terres contra els terratinents que volien espoliar els camperols. Més tard va ser assassinat, cremat viu en la presa de l'ambaixada d'Espanya l'any 1979. El seu germà de 16 anys va ser empresonat, torturat i cremat viu juntament amb altres persones de la seua comunitat. L'any 1980 va ser segrestada, torturada i assassinada la mare de Rigoberta. Tota una família de lluitadors, de persones dedicades a combatre la injustícia del poder contra els

treballadors, van fer que Rigoberta dedicara la seua vida a la defensa dels drets dels indis.

Avui, tot i que existeix un govern constitucional, està lluny d'aconseguir-se la vigència dels drets humans i en particular la dels indígenes. Encara hi ha desaparicions de persones i forta repressió. Rigoberta Menchú s'ha transformat en la representant dels pobles que reclamen el dret a la veritat i a la justícia, el dret a la identitat i a la vida de les cultures i els pobles indígenes. Una veu que denuncia les injustícies contra el seu poble guatemalenc a les Nacions Unides.

Rigoberta està fent una intensa acció nacional i internacional per tal d'aconseguir la llibertat i les garanties bàsiques que possibiliten la construcció d'una democràcia real i no una façana de democràcia. Per altra part, des de fa un

temps s'ha arribat a un diàleg entre el govern i les forces d'oposició. Després de tres dècades de violència el govern guatemalenc i la resistència armada han començat a negociar. Els que presenten la candidatura de Rigoberta al Premi Nobel creuen que si aquesta indígena rebera el reconeixement internacional a la pau, augmentaria en gran mida la pressió en tots dos bàndols per trobar una solució pacífica a la guerra civil més antiga de Llatinoamèrica. I consideren que seria molt apropiat concedir el Premi a una indígena americana per primera vegada en la història en l'any del Vè Centenari.

Rigoberta Menchú ha recorregut el món en demanda de solidaritat amb el seu poble, ha pres part activa en moltes activitats internacionals i ha participat en diverses conferències internacionals sobre drets humans, entre d'altres el II Congrés Ibero-Americà d'Organitzacions de Drets Humans a Badajoz, 1988 i la II Trobada Continental 500 anys de Resistència Indígena, Negra i Popular (a Quetzaltenango, Guatemala, 1991).

Rigoberta Menchú ha rebut també molts premis internacionals: Premi Testimoni de la Casa de les Amèriques pel seu llibre *Me llamo Rigoberta Menchú y así me nació la conciencia* (La Habana, 1983), portat al cinema posteriorment; Membre d'Honor del Comitè de les Organitzacions No-Governamentals de Bèlgica, junt al líder sud-africà Nelson Mandela, 1985; etc.

Maribel López